

Nr 24.

Ankom till Riksdagens kansli den 12 mars 1913 kl. 6 e. m.

Betänkande, i anledning av väckt motion om upphävande av tullen å ris, risgryn och rismjöl.

(1:a Avd.)

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Vennersten, frih. C. J. Beck-Friis, Trapp, Eklund*, Ollas A. Ericsson, Kobb*, Antonsson, Bäckström*, Röing*, Jespersen, Eriksson i Grängesberg*, Rune, Larsson i Klagstorp, frih. Fleming, Knaust, Bergman, Källman, Jonsson i Hökhult och Månsson*.

* Ej deltagit i justeringen av betänkandet.

I en inom Andra kammaren av herr Sjöblom med flera väckt motion, nr 75, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har hemställt, »att Riksdagen måtte besluta sådan ändring i tulltaxan, att bestämmelserna som gälla ris, oskalat eller paddy, risgryn och rismjöl helt måtte utgå ur densamma.»

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Vid 1888 års riksdag åsattes oskalat ris, samt risgryn och rismjöl, vilka varor förut varit tullfria, tullsatser till enahanda belopp, som då bestämdes för omalen spannmål samt för gryn och mjöl av spannmål, nämligen för oskalat ris 2 kronor 50 öre samt för risgryn och rismjöl 4 kronor 50 öre för 100 kg. Tullsatserna för berörda artiklar blevo, tillika med motsvarande spannmålstullar, redan år 1892 av Riksdagen nedsatta till 1 krona 25 öre respektive 2 kronor 50 öre för 100 kg., men höjdes sedermera åter av 1895 års Riksdag, som bestämde dem till följande belopp, för 100 kg. räknat:

»Ris, oskalat eller paddy» kr. 3:70 och

»Gryn: av ris och rismjöl» » 6:50.

Utskottet.

Sistberörda tullsatser, som därefter alltjämt bibehållits vid samma belopp, hava ehuru med något ändrad avfattning av rubrikerna inlagits under nr 80 och 81 i nu gällande tulltaxa.

I härneda först intagna två tablåer har utskottet sammanfört några ur den officiella statistiken hämtade siffror för åren 1902—1911 rörande storleken och värdet av dels importerat ris, oskalat, dels import och export av risgryn och rismjöl.

Import av ris, oskalat.

År	Kilogram	Kronor	År	Kilogram	Kronor
1902	11,087,504	1,247,344	1907	13,149,220	1,906,637
1903	10,020,752	1,227,542	1908	15,275,845	2,214,998
1904	14,018,498	1,682,220	1909	10,201,794	1,377,242
1905	15,852,103	1,981,513	1910	14,298,922	1,887,458
1906	10,034,071	1,354,600	1911	12,953,514	1,878,260

Import och export av risgryn och rismjöl.

År	Vara	Införsel		Utförsel	
		Kilogram	Kronor	Kilogram	Kronor
1902	Risgryn	1,784,455	347,969	2,772,678	540,672
	Rismjöl				
1903	Risgryn	3,575,285	625,675	1,573,508	275,364
	Rismjöl				
1904	Risgryn	3,060,560	512,644	551,968	92,455
	Rismjöl				
1905	Risgryn	1,881,324	305,715	1,347,016	218,890
	Rismjöl				
1906	Risgryn	1,417,349	248,036	3,540,609	619,607
	Rismjöl				
1907	Risgryn	2,266,379	521,267	734,688	168,978
	Rismjöl				
1908	Risgryn	1,749,396	402,361	1,255,248	288,707
	Rismjöl				
1909	Risgryn	3,161,432	727,129	2,640,791	607,382
	Rismjöl				
1910	Risgryn	2,633,579	605,723	1,612,977	354,855
	Rismjöl				
1911	Risgryn	2,925,664	731,416	3,158,718	742,299
	Rismjöl				

Enligt vad ovanstående tablåer utvisa kan man, oavsett under vissa år inträffade höjningar eller sänkningar, vilka synas hava varit av mera tillfällig natur, i stort sett icke tala om någon avgjord tendens till vare sig stegring eller minskning av import och export av ifrågavarande artiklar under de sista 10 åren. Rismjöl intager, såsom synes, en mycket underordnad plats i jämförelse med risgryn.

Följande, likaledes från den officiella statistiken hämtade siffror utvisa mängden och värdet av under samma 10-årsperiod inom landet tillverkade risgryn och rismjöl.

Tillverkning.

År	Vara	Kilogram	Kronor
1902.....	Risgryn	10,034,452	1,745,867
1903.....	D:o	8,621,486	1,816,162
1904.....	{ Risgryn	9,255,077	1,934,865
	{ Rismjöl	35,000	8,000
1905.....	{ Risgryn	8,854,037	1,848,352
	{ Rismjöl	20,000	4,000
1906.....	{ Risgryn	8,449,503	1,756,313
	{ Rismjöl	26,200	5,520
1907.....	{ Risgryn	9,836,642	2,167,025
	{ Rismjöl	34,000	7,000
1908.....	{ Risgryn	9,655,634	2,372,371
	{ Rismjöl	30,400	6,700
1909.....	{ Risgryn	11,650,087	2,724,278
	{ Rismjöl	30,000	8,000
1910.....	{ Risgryn	10,637,887	2,588,625
	{ Rismjöl	40,000	10,000
1911.....	{ Risgryn	10,469,202	2,468,587
	{ Rismjöl	360,000	72,000

Av dessa siffror inhämtas, att sammanlagda årstillverkningen av ifrågakomna varor, därav rismjölet utgör allenast en ringa bråkdel, under den tidsperiod tablån avser hållit sig någorlunda konstant,

om också någon tendens till minskning kan spåras beträffande de två senaste åren.

Såsom skäl för sitt yrkande om upphävande av gällande tullsatsen å såväl oskalat ris som risgryn och rismjöl har motionären, som på grund av de i gällande tulltaxeförordning meddelade restitutionsbestämmelser beräknat det tullskydd, som kvarnindustrien åtnjuter beträffande tillverkning av risgryn, till 1 krona 57 öre för 100 kg., framhållit, att detta skydd vore orimligt högt och att den höga tullsatsen vore så mycket betänkligare, då man visste, att risgryn inginge som ett mycket viktigt led i de mest fattigas hushållning.

Vad först angår påståendet, att tullskyddet för riskvarnindustrien skulle vara orimligt högt, vill utskottet påpeka, att berörda industri i Sverige torde ha att räkna med icke obetydliga merkostnader i jämförelse med motsvarande industri i en del andra länder, särskilt Tyskland och Holland, vilka i fråga om konkurrens äro närmast att räkna med. I sådant hänseende må erinras, att de svenska kvarnarna på grund av den inhemska konsumtionens relativt ringa omfattning icke kunna hållas i gång mera än i allmänhet 6—8 månader om året, under det att de tyska och holländska kvarnarna kunna drivas under större delen av året, att arbetskraften torde vara dyrare i Sverige än i berörda länder samt att importen till hamnar i Tyskland och Holland kan ske i betydligt större och därigenom billigare frakter än till svenska hamnar. Den omständigheten, att riskvarnindustrien här i landet har att bland anläggningskostnaderna räkna med tull för maskiner, torde ock böra i detta sammanhang påpekas.

I betraktande av här ovan berörda förhållanden har utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka motionärens förslag, i vad det avser upphävande av det tullskydd, riskvarnindustrien åtnjuter. Och då motionären icke anfört något, som är ägnat att visa, att berörda tullskydd är för rikligt tillmätt, har utskottet icke heller velat förorda någon reduktion av tullskyddet.

Beträffande frågan om upphävande av tullen å oskalat ris har utskottet särskilt prövat, huruvida icke ett bifall i denna del till motionärens förslag kunde böra tillstyrkas. Därvid borde man, i anslutning till vad utskottet ovan anfört, utgå från att tullen för de förädlade varorna så avpassades, att industrien komme i åtnjutande

av samma skydd som nu. För en sådan anordning talar den omständigheten, att därigenom risgryn och rismjöl kunde väntas bli billigare i marknaden utan att industriens intressen därigenom trädde för nära. Å andra sidan måste emellertid hänsyn tagas även till den inkomst, som berörda tull bereder statsverket. I sådant hänseende får utskottet meddela, att statsverkets inkomster av ifrågavarande tullavgifter utgjort i medeltal under åren 1906—1910 för oskakat ris 465,903 kronor och för risgryn och rismjöl 146,197 kronor eller inalles 612,100 kronor. Om härifrån drages dels medeltalet av de belopp, vartill enligt från generaltullstyrelsen erhållen uppgift restituerad tull för exporterade partier risgryn och rismjöl under samma tidsperiod uppgått, eller 101,442 kronor, dels ock medeltalet av de summor, vartill tullinkomsten för under perioden importerat risgryn och rismjöl skulle hava uppgått, därest tullsatsen för dessa artiklar utgjort, i avrundat tal enligt motionärens ovan anförda beräkning, 1 krona 60 öre för 100 kg., eller 35,984 kronor, tillsammans 137,426 kronor, så utgör resten, 474,674 kronor, det belopp, vartill, under förutsättning att tullen å oskakat ris upphäves samt risgryn och rismjöl åsättes en tull av 1 krona 60 öre för 100 kg., minskningen av statsverkets inkomst av ifrågavarande tullavgifter kan ungefärligen beräknas. Med hänsyn till att det sålunda gäller ett ganska betydande belopp, har utskottet ansett, att upphävandet av tullen å oskakat ris bör förordas endast om verkligt starka skäl tala därför. Utskottet har emellertid icke funnit, att motionären förebragt sådana skäl, då han huvudsakligen stödjer sin framställning på påståendet, att ifrågavarande näringsmedel ingår som ett mycket viktigt led i de mest fattiges hushållning. Dels är konsumtionen av risgryn här i landet icke synnerligen betydande — ungefär 2 kg. per invånare och år — och dels torde konsumenterna till mycket stor del vara att söka bland de burgnare samhällsklasserna, som utan egentlig olägenhet böra kunna bära den prishöjning, tullen medför. Utskottet har sålunda icke heller i denna del kunnat biträda motionärens förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 75, av herr Sjöblom m. fl., om upphävande av tullen å ris, ris-

gryn och rismjöl, icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1913.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

Reservation

av herrar *Eklund, Kobb, Bäckström, Röing, Eriksson* i Grängesberg, *Rune, Larsson* i Klagstorp, *Bergman, Källman* och *Månsson*, vilka anfört:

Det synes oss önskvärt, att redan innevarande Riksdag åtminstone på några punkter vidtager åtgärder för att minska livsmedelsbeskattningen. Då nu tullen på oskalat ris icke kan anses vara någon skyddstull till förmån för det svenska jordbruket, utan är en ren finanstull, borde enighet kunna vinnas om dess borttagande. Häremot kunna endast anföras statsfinansiella skäl: tullens borttagande enligt nedan angivna grunder skulle minska statsverkets inkomster med cirka 465,000 kronor. Vi anse emellertid, att detta belopp, om så skulle behövas, hellre bör uttagas genom direkt beskattning.

I riskvarnindustriens nuvarande tullskydd å risgryn, vilket lärer böra beräknas efter en utbytesprocent av 81 procent i stället för 75 procent som motionären, med ledning av restitutionsbestämmelserna, antagit och därför kan anses uppgå till kronor 1: 93 för 100 kilogram, vilja vi ej nu föreslå någon ändring, endast den jämkning, att tullsatsen för risgryn bestämmes till 2 kronor för 100 kilogram.

Beträffande rismjöl gäller detsamma, som utskottet förlidet år anförde i fråga om havremjöl, nämligen att det är en i förhållande till motsvarande gryn föga använd artikel och att en sänkning av

tullen däraf är av underordnat intresse, vadan, då tulltekniska skäl tala mot åsättande av annan tullsats än för mjöl av övriga sädeslag, någon ändring i nu gällande tullsats, kronor 6: 50 för 100 kilogram, ej bör i detta sammanhang företagas.

I händelse vårt förslag vinner Riksdagens bifall, föreställa vi oss, att bevillningsutskottet, med användande av sin motionsrätt, kommer att föreslå de ändringar av gällande bestämmelser angående tullrestitution vid utförsel av risprodukter, vilka bliva en konsekvens av ett sådant beslut.

Vi hemställa således,

att Riksdagen i anledning av förevarande motion, II: 75, av herr Sjöblom m. fl. måtte besluta, att oskakat ris skall vara tullfritt, att tullen å risgryn skall nedsättas till 2 kronor för 100 kilogram, men att tullen å rismjöl skall bibehållas vid sitt nuvarande belopp, samt att i följd härav rubrikerna nr 80 och 81 i gällande tulltaxa skola erhålla följande ändrade lydelse:

80. Ris, oskakat eller blott befriat från ytter-
skalet . . . . . fritt

*81. Ris, malet:

a) gryn . . . . 100 kilogram 2 kr.

b) mjöl . . . . 100 kilogram 6 kr. 50 öre